

Celoslovenská kontrolná akcia uskutočnená Slovenskou obchodnou inšpekciou (ďalej len „SOI“) v mesiacoch apríl, máj bola zameraná na kontrolu technických požiadaviek a postupov posudzovania zhody robotických vysávačov. Pri podozrení na nebezpečnosť boli odobraté vzorky na overenie bezpečnosti a zhody v súlade s harmonizovanými normami.

Podľa zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 56/2018 Z. z.“) patria robotické vysávače medzi určené výrobky, ktoré predstavujú zvýšené riziko ohrozenia bezpečnosti, zdravia, majetku osôb, životného prostredia alebo iného verejného záujmu, na ktorého zmiernenie alebo odstránenie sú stanovené základné požiadavky v príslušných technických predpisoch. Sortimentná skupina robotických vysávačov sa podľa funkčných vlastností rozdeľuje na robotické vysávače bez rádiovkej komunikácie a robotické vysávače s rádiovou komunikáciou.

Pri oboch druhoch robotických vysávačov sú stanovené požiadavky na elektrickú bezpečnosť (ďalej len „LVD“) v zmysle Nariadenia vlády SR č. 308/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody pre elektrické zariadenia, ktoré sa používajú v určitom rozsahu napätia (účinnom do 19.04.2016; ďalej len „NV SR č. 308/2004 Z. z.“) a Nariadenia vlády SR č. 148/2016 Z. z. o sprístupňovaní elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu (účinnom od 20.04.2016; ďalej len „NV SR č. 148/2016 Z. z.“), pričom bližšie technické požiadavky sú stanovené v technických normách *STN EN 60335-1 Elektrické spotrebiče pre domácnosť a na podobné účely. Bezpečnosť. Časť 1: Všeobecné požiadavky a STN EN 60335-2-2 Elektrické spotrebiče pre domácnosť a na podobné účely. Bezpečnosť. Časť 2-2: Osobitné požiadavky na vysávače a čistiace spotrebiče odsávajúce vodu v rozmedzí článkov 7 až 30.*

Pre robotické vysávače bez rádiovkej komunikácie fungujúce na základe senzorov a infračerveného žiarenia sa uplatňujú právne predpisy elektromagnetickej kompatibility (ďalej len „EMC“) v zmysle Nariadenia vlády SR č. 194/2005 Z. z. o elektromagnetickej kompatibilite (účinnom do 19.04.2016; ďalej len „NV SR č. 194/2005 Z. z.“) a Nariadenia vlády SR č. 127/2016 Z. z. o elektromagnetickej kompatibilite (účinnom od 20.04.2016; ďalej len „NV SR č. 127/2016 Z. z.“), pričom bližšie technické požiadavky sú stanovené v technických normách *STN EN 55014-1 Elektromagnetická kompatibilita. Požiadavky na spotrebiče pre domácnosť, elektrické náradie a podobné prístroje. Časť 1: Vyžarovanie a STN EN 55014-2 Elektromagnetická kompatibilita. Požiadavky na spotrebiče pre domácnosť, elektrické náradie a podobné prístroje. Časť 2: Odolnosť. Norma na skupinu výrobkov.*

Robotické vysávače, ktorých súčasťou je aj rádiová komunikácia a fungujú na základe pripojenia k bezdrôtovej sieti sa uplatňujú požiadavky na rádiové zariadenia (ďalej len „RED“) v zmysle Nariadenia vlády SR č. 193/2016 Z. z. o sprístupňovaní rádiových zariadení na trhu (ďalej len „NV SR č. 193/2016 Z. z.“) pričom bližšie technické požiadavky sú stanovené v technických normách *STN EN 301 489-1 Elektromagnetická kompatibilita (EMC), norma na rádiové zariadenia a služby. Časť 1: Spoločné technické požiadavky. Harmonizovaná norma vzťahujúca sa na základné požiadavky podľa článku 3.1 (b) smernice 2014/53/EÚ a na základné požiadavky podľa článku 6 smernice 2014/30/EÚ a STN EN 301 489-17 Elektromagnetická kompatibilita a záležitosti rádiového spektra (ERM). Elektromagnetická kompatibilita (EMC), norma na rádiové zariadenia. Časť 17: Osobitné podmienky na širokopásmové dátové prenosové systémy.*

Cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie zákona č. 56/2018 Z. z. a technické požiadavky stanovené v NV SR č. 127/2016 Z. z., NV SR č. 148/2016 Z. z. a NV SR č. 193/2016 Z. z. v sortimentnej skupine robotických vysávačov, vrátane povinností hospodárskych subjektov v zmysle zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Predmetom kontroly boli robotické vysávače v priamej ponuke pre spotrebiteľa ponúkané v prevádzkových jednotkách (ďalej len „PJ“) obchodných reťazcov, ako aj špecializovaných obchodov s elektro sortimentom.

Výsledky kontroly

V sledovanom období SOI prekontrolovala 48 PJ v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené v 13 predajniach, čo predstavuje 27,1 % z celkového počtu kontrolovaných subjektov. Počas kontrolnej akcie bolo prekontrolovaných 79 druhov robotických vysávačov bez rádiovkej komunikácie a 89 druhov s rádiovou komunikáciou. Nedostatky boli zistené pri robotických vysávačoch bez rádiovkej komunikácie v 6 PJ u 6 druhov v celkovej hodnote 1656,31 €. Pri robotických vysávačoch s rádiovou komunikáciou boli zistené nedostatky v 12 PJ u 28 druhov v celkovej hodnote 21062,24 €.

Kontrolou robotických vysávačov bez rádiovkej komunikácie boli zistené nedostatky v oblasti informačných povinností:

- chýbajúci návod na použitie v štátnom jazyku (50 %),
- chýbajúce označenie výrobcu (50 %).

Kontroly robotických vysávačov s rádiovou komunikáciou potvrdili nasledovné nedostatky informačných povinností:

- chýbajúce vyhlásenie o zhode resp. zjednodušené vyhlásenie o zhode (52,4 %),
- chýbajúce frekvenčné pásmo resp. maximálny frekvenčný výkon v návode na použitie (47,6 %).

Graf č. 1 – Grafické znázornenie zistených nedostatkov pre všetky skontrolované robotické vysávače

Chýbajúce vyhlásenie o zhode resp. zjednodušené vyhlásenie o zhode, ktoré pri robotických vysávačoch v zmysle NV SR č. 193/2016 Z. z. musí sprevádzať každý výrobok, bol najčastejšie zisteným nedostatkom.

Pri vyššie uvedených zisteniach bolo 6 kontrolovaným osobám umožnené u 20 druhov robotických vysávačov prijať dobrovoľné opatrenie, ktorým sa zaviazali, že nebudú ďalej predávať a distribuovať predmetné výrobky a pri 7 kontrolovaných osobách u 14 druhov robotických vysávačov inšpektori uložili opatrenia v zmysle § 27 ods. 1 písm. h) zákona č. 56/2018 Z. z. na zákaz sprístupňovania výrobkov na trhu SR. Kontrolou dodržiavania všeobecne záväzných povinností v zmysle 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov boli v 1 PJ zistené nedostatky v označovaní výrobkov platnou cenou.

Kontrola skutočných vlastností robotických vysávačov

Inšpektori pri podozrení na nebezpečnosť odobrali z priamej ponuky pre spotrebiteľa celkovo 9 druhov robotických vysávačov (5 bez rádiovkej komunikácie, 4 s rádiovou komunikáciou), ktoré boli testované akreditovaným laboratóriom za účelom posúdenia technických vlastností z oblasti EMC, RED a LVD. Z výsledkov skúšania vyplýva, že:

- **1 druh** robotických vysávačov bez rádiovkej komunikácie nespĺňal požiadavky informačných povinností EMC a LVD a to chýbajúce označenie výrobcu,
- **1 druh** robotických vysávačov bez rádiovkej komunikácie nebol v zhode s technickými požiadavkami z oblasti EMC, pričom nedostatok bol v elektromagnetickej interferencii resp. rušení,
- **1 druh** robotických vysávačov s rádiovou komunikáciou nebol v zhode s technickými požiadavkami z oblasti RED, pričom nedostatok bol v elektromagnetickej interferencii,
- **6 druhov** robotických vysávačov (3 bez rádiovkej komunikácie a 3 s rádiovou komunikáciou) vyhovelo všetkým testovaným požiadavkám.

Z celkového počtu prekontrolovaných druhov robotických vysávačov neboli v zhode s technickými požiadavkami 3 druhy čo predstavuje 33 %. Na základe toho možno konštatovať, že každý tretí robotický vysávač nebol v súlade s technickými požiadavkami podľa platnej legislatívy. Zo zistených výsledkov je zarážajúce, že z výrobkov, ktoré nespĺňali technické požiadavky sú 2 vyrobené výrobcami v Európskej Únii, čo je znakom nedostatočného posúdenia výrobkov v zmysle európskej legislatívy.

Záver

Určené výrobky zo sortimentnej skupiny robotických vysávačov boli predmetom kontrolnej akcie z dôvodu ich vplyvu na bezpečnosť v domácnostiach, nakoľko sú to samočinné výrobky, ktoré vykonávajú svoju činnosť nezávisle od prítomnosti ľudí. Môžu ovplyvňovať funkčnosť iných zariadení v ich elektromagnetickej prostredí a tiež by mohli byť bezpečnostným rizikom pri permanentnom zapojení do elektrického obvodu. Na základe uvedeného SOI vykonala kontrolu robotických vysávačov, aby preskúmala ich bezpečnosť a predikovala prípadné riziká, ktoré by mohli nastať.

Z výsledkov pri kontrole vyplýva, že najpočetnejším nedostatkom robotických vysávačov je nedostatočne vypracovaná technická dokumentácia. Až v 46 % z celkového počtu zistených nedostatkov bol zaznamenaný tento druh previnenia. Podľa NV SR č. 193/2016 Z. z. majú vyhlásenia o zhode resp. zjednodušené vyhlásenia o zhode sprevádzať výrobok, z čoho vyplýva, že výrobcovia robotických vysávačov s rádiovou komunikáciou neplnia túto povinnosť.

SOI počas kontrolnej akcie odobrala na testovanie vzorky robotických vysávačov s podozrením na nebezpečnosť. Z výsledkov skúšok vyplýva, že bezpečnostné riziká v sortimentnej skupine robotických vysávačov sa nepotvrdili, ale ich schopnosť fungovať v elektromagnetickom prostredí bez vzájomného ovplyvňovania s ďalšími elektrickými zariadeniami je vlastnosťou, ktorú výrobcovia pri výrobe podceňujú. Nedostatky v elektromagnetickom vyžarovaní spôsobujú nežiadúce ovplyvňovanie iných zariadení fungujúcich v rovnakom elektromagnetickom prostredí, čím aj môžu obmedziť kvalitu života používateľov takýchto výrobkov. Uvedené zistenia predurčujú, aby SOI pokračovala v kontrole technických požiadaviek na EMC a RED aj v ďalších kategóriách elektronických výrobkov.

Prijaté opatrenia:

1. Zo všetkých uskutočnených kontrol boli inšpektormi SOI spísané inšpekčné záznamy a pri zistení nedostatkov boli vydané záväzné pokyny na ich odstránenie.
2. Pri 6 kontrolovaných osobách u 20 druhov výrobkov v celkovej hodnote 13062 € bolo umožnené prijať dobrovoľné opatrenia, že nebudú ďalej predávať a distribuovať predmetné výrobky do odstránenia zistených nedostatkov.
3. Pri 7 kontrolovaných osobách boli u 14 druhov výrobkov v celkovej hodnote 9656,55 € uložené opatrenia na zákaz sprístupňovania na trhu SR v zmysle § 27 ods. 1 písm. h) zákona č. 56/2018 Z. z..
4. SOI pred uložením obmedzujúcich opatrení na ochranu trhu v zmysle čl. 21 Nariadenia EP a Rady č. 765/2008 ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 informovala 2 hospodárske subjekty o zámere uložiť takéto opatrenia a vyzvala ich na zaslanie nápravných opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, pričom v oboch prípadoch ich hospodárske subjekty neprijali.
5. SOI na základe medzinárodnej spolupráce postúpila 2 kontrolované nezhodné robotické vysávače na došetrenie orgánom dohľadu iných členských krajín Európskej únie.